

Відповідно до статті 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний, зокрема дотримуватися правил адвокатської етики [2].

Вищевикладене дає підстави для наступних узагальнень.

По-перше, незважаючи на наявність певних відмінностей, що виникають через різні культурні й етичні погляди окремих суспільств, а також відмінності у правових системах, існують основні цінності адвокатської професії, що визнаються цілим світом. Вони базуються на універсальних принципах професійної незалежності, чесності, справедливості та конфіденційності.

По-друге, важливим є те, що саме правила адвокатської етики, незалежно від того, в якій саме країні та яким способом вони тлумачаться, об'єднують адвокатську спільноту, роблять відмінними від інших професій, уповноваженими захищати права та інтереси окремих суб'єктів, закріплюють основні принципи, що регулюють професійну діяльність адвоката в усьому світі.

По-третє, порівнюючи міжнародні аспекти адвокатської етики з вітчизняними, варто відмітити, що сформовані вони на одних і тих же засадах та принципах, переслідують спільні цілі, керуються схожими методами у їх встановленні та регулюванні.

Список використаних джерел

1. Гвозд'ї В. А. До питання світової практики тлумачення основних принципів адвокатської етики. *Вісник Одеської адвокатури. Спеціальний випуск*. Одеса, 2019. С. 30-33.
2. Конституція України: закон України від 20.03.2020. *Відомості Верховної Ради*, 2013, № 27, ст. 282.
3. Правила адвокатської етики. Київ. 2017.
4. Смоленський М.Б. Адвокатська діяльність і адвокатура в РФ. Ростов-на-Дону: Фенікс, 2003. С. 71.
5. Ухач В. З. Юридична деонтологія і професійна етика: навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. С. 336.

Вівчар Х.
студентка I курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.і.н, доцент
кафедри теорії та історії
держави і права ТНЕУ
Ухач В.З.

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ СТАНДАРТИ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ

Актуальність теми. Судова влада, одна із трьох гілок влади у всіх демократичних державах світу, адже верховенство права в будь-якій країні тісно пов'язане з незалежністю судової влади, не винятком є й Україна. Судова система - це висококваліфіковані та добросовісні судді, тому створення та удосконалення стандартів та правил суддівської етики є запорукою становлення демократії в державі.

Стан дослідження теми. Стандарти суддівської етики неодноразово стають об'єктом уваги науковців - правознавців. Цю тему намагалися висвітлити у своїх працях такі науковці: М. І. Клеандров, О. С. Кобліков, Н. В. Радутна, Л. С. Халдєєв та багато інших.

Мета дослідження. Розглянути основні міжнародні й вітчизняні стандарти етики суддів та розглянути можливість вдосконалення положень Кодексу суддівської етики.

Основний матеріал. Упродовж багатьох років особливість суддівської етики полягала в тому, що «бути суддею» - це не тільки професія, з цією діяльністю зв'язане усе життя судді її моральні переконання та внутрішньо-підсвідомі правила поведінки. Хоча його влада безпосередньо починається з Конституції, та при вирішенні деяких питань, суддя може покладатися на свої моральні переконання. Тому «влада» судді відрізняється від влади урядовця чи депутата, так як він вирішує найсерйозніші питання; питання життя та честі, фізичної недоторканості та свободи, власності й майна індивіда чи держави, а також вирішує питання на міжнаціональному рівні.

Про суддівську етику йдеться у таких міжнародних документах: Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985 року № 40/32 та № 40/146 [1]; Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалені резолюцією економічної та соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року [2]; Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 1098-му засіданні заступників міністрів 17 листопада 2010 року [3]; Європейська хартія про статус суддів від 10 липня 1998 року [4]; Загальна (Універсальна) хартія судді, ухвалена Центральною радою Міжнародної асоціації суддів 17 листопада 1999 року [5]. Закон України про судоустрій та статус суддів прийнятий 7 липня 2010 року, та оновлений 2 червня 2016 року.

Етичні вимоги до суддів передбачені також у документах загального характеру так, як в деяких країнах не має спеціально створеного кодифікованого зводу відповідних правил, наприклад у таких країнах, як Франція та Німеччина. У ФРН вимоги щодо належної поведінки суддів сформульовані в законі «Про суддів» і частково у нормах, що регулюють правовий стан державних службовців, у Франції – в положеннях Статуту Магістратури. В таких країнах, як США, Італія, Російська Федерація, в тому числі й Україна, були створенні спеціальні Кодекси суддівської етики [6].

Якщо порівнювати Міжнародні та Українські стандарти суддівської етики, можна зазначити що більшість принципів співпадають. Такі як: «принцип незалежності», в якому сказано, що суддя повинен дотримуватися незалежної позиції як щодо суспільства в цілому, так і щодо окремих індивідів та конкретних сторін судової справи [8]; «принцип дотримання етичних норм», який голосить, що суддя під час судового засідання чи позасудової своєї діяльності не має права виявляти неповаги до особи через соціально-економічне становище, приналежність до іншої віри, політичні світогляди, життєві переконання, або приналежність її до іншої національності, а також за віком та статтю [7]. Позасудова діяльність, цей принцип несе в собі обмеження для судді, адже суддя у свій вільний час від службових обов'язків не може належати до політичних партій і професійних спілок, а також брати участь у політичній діяльності чи обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу [2].

Якщо порівнювати з іншими міжнародними документами, то можна виокремити деякі положення, які можна застосувати в українському Кодексі суддівської етики. Наприклад: доцільність створення авторитетного суддівського органу, до якого суддя, у разі необхідності, міг би звернутися за консультацією, як діяти за тієї чи іншої ситуації, щоб його поведінка відповідала вимогам етики.

Наявність в чинному законодавстві України норм, які забезпечували б функціонування такого органу, відповідало б положенням п. 74 «Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки», в якому зазначено, що судді повинні мати можливість отримати пораду щодо дотримання етики суддів в органі судової влади [4]. Так же, Кодекс юридичної поведінки США містить положення, якими врегульовано порядок надання консультативної допомоги суддям з боку комітетів судової етики та досвідчених колег [6].

Отже, проаналізувавши стандарти суддівської етики, та, порівнявши українські стандарти з міжнародними, можна сказати, що Україна гармонізувала норми у сфері статусу

суддів з міжнародним правом, що відіграє важливу роль в розвитку держави та зміцнення її на міжнародній арені. Щороку вносяться поправки, які є ще одним кроком на шляху до забезпечення кожного права на справедливий судовий розгляд справ незалежним та неупередженим судом.

Список використаних джерел

1. Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201 (дата звернення 12.04.2020 р.).

2. Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалені резолюцією економічної та соціальної Ради ООН 27 липня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67 (дата звернення 08.04.2020 р.).

3. Рекомендація CM/Rec (2010) 12 комітету міністрів Ради Європи державам членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 1098 засіданні заступників міністрів 17 листопада 2010 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38 (дата звернення 18.04.2020 р.).

4. Європейська хартія про статус суддів від 10 липня 1998 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_236 (дата звернення 04.04.2020 р.).

5. Загальна (Універсальна) хартія судді, ухвалена 17 листопада 1999 р. Центральною радою Міжнародної асоціації суддів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j63 (дата звернення 11.04.2020 р.).

6. Правове регулювання суддівської етики: стан та перспективи розвитку. URL: file:///C:/Users/7349~1/AppData/Local/Temp/VKNU_Yur_2014_1_32.pdf (дата звернення 12.04.2020 р.).

7. Кодекс суддівської етики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13> (дата звернення 10.04.2020 р.).

8. Ухач В. З. Юридична деонтологія і професійна етика: Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. 335 с.

Войтишин Ю.

*студентка 1 курсу магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доц. кафедри безпеки,
правоохоронної діяльності та фінансових розслідувань
Зайцева-Калаур І.В.*

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ГОЛОСУВАННЯ: ДОСВІД ЕСТОНІЇ ЯК ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ

Україна останнім часом значно просунулась у запровадженні електронних послуг (е-послуг) для громадян, цифровізації та диджиталізації державних реєстрів тощо. Зокрема, прикладом для наслідування ми обрали найуспішнішу країну в цій сфері – Естонію.

Електронні послуги в Естонії швидко набули популярності, бо комп'ютери не беруть хабарів, а отже, діджиталізація сприяла викоріненню корупції.

Однією з надаваних онлайн послуг держави є електронне голосування (е-голосування) i-Voting, котре було запроваджене в Естонії у 2005 році.

Е-голосування - це унікальне рішення, яке просто та зручно допомагає залучати людей до процесу управління. У 2005 році Естонія стала першою в світі країною, яка проводила